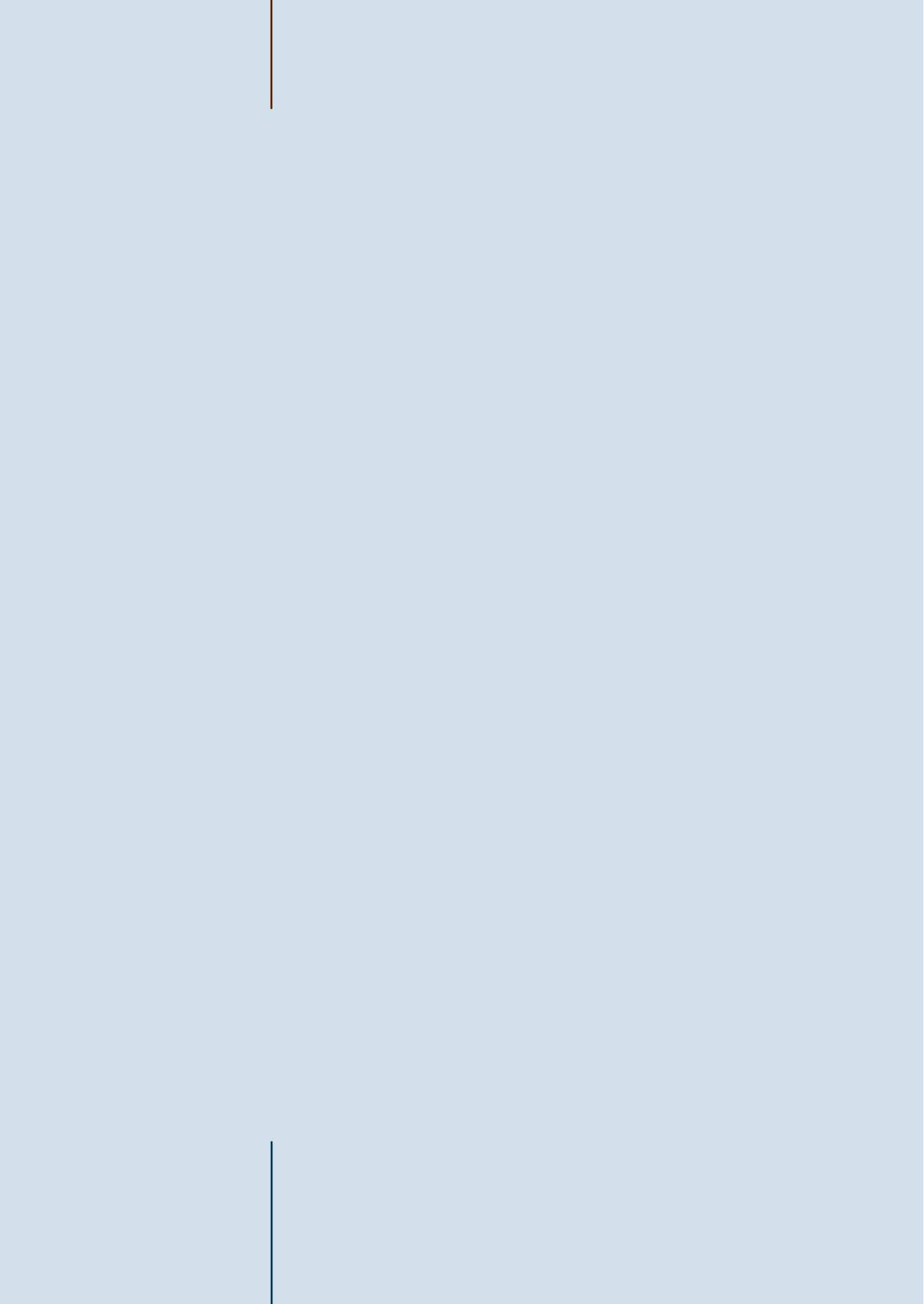

**Bezwaarschriftencommissie
Ministerie van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap**

*Verslag over het jaar
2005*

februari 2006

Inhoudsopgave

	Van de voorzitter	5
H O O F D S T U K 1	Inleiding	13
H O O F D S T U K 2	De bezwaarschriften	15
H O O F D S T U K 3	Het secretariaat	21
H O O F D S T U K 4	De advisering	25
H O O F D S T U K 5	De Commissie	31
B I J L A G E 1 - 1	Samenstelling van de vaste Commissie in 2005	33
B I J L A G E 1 - 2	Samenstelling van de tijdelijke Commissie in 2005	35
B I J L A G E 2 - 1	Totaaloverzichten: figuur 6	37
B I J L A G E 2 - 2	Totaaloverzichten: figuur 7	39

Van de voorzitter

Het is een goede traditie geworden dat kort na het verstrijken van het jaar, zo mogelijk reeds in januari daaropvolgend, de Commissie voor de bezwaarschriften van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) haar jaarverslag publiceert. Dat is tot ons genoegen ook voor het verslagjaar 2005 gelukt. Evenals vorige jaren bevat dit verslag gegevens over de ingekomen bezwaarschriften en de behandeling daarvan door de commissie, die wordt ondersteund door een ambtelijk secretariaat. Het is ook het secretariaat dat zorg heeft gedragen voor de opstelling van dit verslag.

Weliswaar betreft het hier het verslag over 2005 van de Bezwaarschriftencommissie, maar in feite gaat het om de behandeling in dit jaar van alle bezwaarschriften die bij het ministerie van OCW zijn binnengekomen, ook die, welke niet tot behandeling door de commissie kwamen, d.w.z. tot een hoorzitting en advisering. Een niet onaanzienlijk aantal bezwaarschriften is van dusdanige aard (bijv. gevolg van rekenfouten, verkeerde gegevens etc.) dat hiervoor in de fase van ambtelijke voorbereiding een bevredigende oplossing kan worden gevonden, die soms inhoudt dat de genomen beslissing zodanig wordt verduidelijkt dat de indiener daarin reden vindt het bezwaar niet langer te handhaven.

In de overige gevallen vindt behandeling door de commissie plaats. Zij houdt hiertoe een hoorzitting, waarin de bezwaarde, eventuele andere belanghebbenden en de vertegenwoordiger van de minister c.q. staatssecretaris hun standpunten kunnen toelichten. Hieraan is de nodige voorbereiding door het secretariaat voorafgegaan, waarin ondermeer het gehele dossier in orde wordt gemaakt en aan het ministerie om een zienswijze op het bezwaarschrift wordt gevraagd. Dit laatste wordt neergelegd in het zg. ambtsbericht, dat tevens een uiteenzetting van de achtergronden, wettelijke grondslag en redenen van het bestreden besluit bevat. Dit ambtsbericht wordt vervolgens (als regel met de uitnodiging voor de hoorzitting) naar betrokkenen gezonden. Aldus komen in beginsel alle betrokkenen en ook de commissie goed beslagen ten ijs op de hoorzitting, waardoor het hoogst mogelijke rendement kan worden verkregen. Naar het oordeel van de commissie is en blijft de hoorzitting aldus een centraal en uiterst belangrijk element in de bezwaarschriftenprocedure, die in veel gevallen, juist ook door de confrontatie van standpunten en de mogelijkheid tot directe vraagstelling en communicatie, voor de betrokkenen en

voor de commissie tot meer duidelijkheid en inzicht leidt. Terzijde zij overigens gesignaleerd de trend dat de wens om de commissie goed te informeren vooral bij raadslieden van partijen vaak tot steeds meer papier leidt, hoewel helaas de omvang der bijlagen niet altijd evenredig is aan de kracht der argumenten. Vervolgens brengt de commissie, tenzij alsnog (ter hoorzitting of ten gevolge daarvan) een schikking wordt bereikt, haar advies uit aan de bewindspersoon.

In een aantal gevallen wordt geen hoorzitting gehouden, dat kan echter alleen geschieden als het een wettelijke uitzondering op de hoorplicht betreft, bijvoorbeeld omdat bezwaarde daar geen prijs op stelt of omdat het bezwaar kennelijk niet-ontvankelijk is; in dat geval wordt het advies door de voorzitter van de commissie uitgebracht. Het gaat hier overigens om een niet onaanzienlijk aantal, bijna 30% van de adviezen.

De bezwaarschriftprocedure is en blijft een bijzondere procedure en de kunst blijft daarvan in elke zaak zoveel mogelijk maatwerk te maken, zij het binnen de grenzen van doelmatigheid en efficiency. Het is niet zo dat het in alle gevallen nodig en wenselijk is dat de bezwaarschriftencommissie hierin een rol speelt. In het voorgaande is al naar voren gekomen dat verschillende bezwaarschriften tot een oplossing kunnen worden gebracht in het voortraject en dat is prima. In het algemeen kan worden gezegd dat de commissie vooral die zaken moet behandelen die zich daar naar hun aard bij uitstek toe lenen. Dat hoeft niet altijd uit te monden in advisering; waar mogelijk zoekt de commissie ook steeds naar mogelijkheden om – binnen de grenzen der wettelijke mogelijkheden – juist langs praktische weg de problemen op te lossen. Dat lukt soms, maar niet miskend kan worden de behoefte die er vaak bij beide partijen is om over het moeilijke vraagstuk dat hen verdeeld houdt een advies van een onafhankelijke commissie te krijgen. Desalniettemin moet voor ogen blijven staan dat het in essentie natuurlijk gaat om een zodanige kwaliteit van de (primaire) besluitvorming, ook blijkend uit helderheid jegens en respect voor de burger, dat zo min mogelijk bezwaarschriften worden ingediend. Het is dan ook verheugend dat dit vraagstuk het afgelopen jaar de aandacht van de departementsleiding van OCW heeft getroffen. Ideeën die bij de commissie leven worden nu ook binnen het departement uitgewerkt. Gedacht wordt aan de aanbeveling om de adviezen van de bezwaarschriftencommissie geanonimiseerd beschikbaar te stellen in een via de website toegankelijke databank met een gebruiksvriendelijk zoekstelsel, een wens die reeds lang bij deze commissie leeft en, naar is gebleken, juist ook bij degenen die zich afvragen of het indienen van een bezwaarschrift zinvol kan zijn.

Het jaar 2005 was om meerdere redenen een bijzonder jaar voor de commissie. Allereerst dient te worden vermeld dat de eind 2004 in gang gezette operatie om de bezwaarschriften binnen de wettelijke termijn tot

een beslissing te brengen duidelijk vruchten begint af te werpen. Als doelstelling geldt dat alle bezwaarschriften binnen de reguliere wettelijke termijn van 10 weken worden afgedaan. Hoewel die doelstelling nog niet volledig wordt gehaald, is er op dit punt onmiskenbaar grote winst geboekt. Dat stemt tot voldoening, zeker voor ondergetekende die in eerdere jaarverslagen zijn ongenoegen over de trage voortgang heeft geuit. Zoals door de commissie reeds jaren is uitgedragen, is tijdige afdoening een zeer belangrijk element in de kwaliteit van de bezwaarschriftprocedure.

Het totale proces van behandeling van bezwaarschriften is uiterst gecompliceerd en kenmerkt zich mede door grote onderlinge afhankelijkheid van alle betrokkenen, waaronder de commissie en de verschillende departementale eenheden, en de beeldspraak van de ketting en de zwakste schakel is hier volop van toepassing. Ieders rol in dit proces is nu met een termijnstelling daarvoor duidelijk in kaart gebracht en zo kan ook beter bewaakt worden waar zich problemen voordoen. De commissie heeft als uitgangspunt dat zij binnen vier weken adviseert en dat overschrijding daarvan, bijvoorbeeld ten behoeve van nader onderzoek, alleen geschiedt met instemming van partijen; in de regel lukt dit ook. Voor het overige zij verwezen naar hetgeen hierover uitvoerig in hoofdstuk 3 is opgenomen.

In dit verband diende tevens tot opschoning van de in de loop der jaren ontstane achterstanden in de afdoening der bezwaarschriften te worden gekomen. Het betrof een groot aantal bezwaarschriften die door de commissie nog niet in behandeling waren genomen omdat daarvoor nog geen ambtsbericht was uitgebracht (zoals in het vorig jaarverslag is vermeld, bleek een experiment om bezwaarschriften zonder ambtsbericht ter hoorzitting te behandelen niet succesvol). Voor dit laatste is extra menskracht aangetrokken, maar aangezien een plotselinge toevloed van ambtsberichten voor al deze zaken – naast de reguliere zaken – naar verwachting de spankracht van de commissie te boven zou gaan, heeft de minister besloten om naast de vaste commissie een tijdelijke commissie voor de bezwaarschriften in te stellen, in het bijzonder belast met de advisering over de bezwaarschriften. Daartoe is de oorspronkelijke, uit 1996 daterende ministeriële regeling waarbij de commissie is ingesteld, gewijzigd; deze heet thans “Regeling adviescommissies OCW bezwaarschriften Awb”. Het heeft om meerdere redenen overigens tot eind augustus 2005 geduurd voordat de tijdelijke commissie operationeel is geworden. Mede daardoor heeft de (vaste) commissie in de ca. acht daaraan vooraf gaande maanden naast de inkomende bezwaarschriften ook nog een fors aantal oude bezwaarschriften behandeld. Het verslag bevat voor zover mogelijk ook gegevens over het werk van de tijdelijke commissie. In het onderstaande beperk ik me tot de vaste commissie.

Daarnaast was 2005 een bijzonder jaar omdat in dit jaar er naast het reguliere patroon zowel de eens in de vier jaar optredende golf bezwaarschriften tegen beslissingen in het kader van de vierjaarlijkse Cultuurnota (2005-2008) te behandelen viel als de bezwaarschriften op het terrein van 'rekenschap'.

Niet alle van de (al in 2004) ingediende 121 bezwaarschriften in het kader van Cultuurnota 2005-2008 hebben het tot een hoorzitting en advies gebracht; van tien daarvan is in 2004 tot (kennelijke) niet-ontvankelijkheid geadviseerd en met betrekking tot 72 daarvan is in 2005 een hoorzitting gehouden en advies uitgebracht; de overige zaken zijn ingetrokken of anderszins opgelost (bijvoorbeeld na verdeling extra gelden). Tengevolge van de problematiek van de zg. ondersteunende instellingen, die (althans in bepaalde gevallen) in eerste instantie alleen voor het jaar 2005 subsidie hebben gekregen en in het afgelopen jaar een aanvraag voor de periode 2006-2008 konden indienen, is er nog een naïjfeffect vanwege de bezwaarschriften tegen de daaromtrent in september 2005 genomen beslissingen; in 2005 is hierover nog slechts één advies uitgebracht. Veel aandacht vroegen de 'rekenschapzaken'. Over 21 zaken (tien in de BVE-sector, tien in het HBO en één in het WO) is dit jaar advies uitgebracht. Het is hier niet zozeer het aantal zaken als wel de omvang en complexiteit die hier tot zware werklast leidt.

Al met al heeft de commissie hiermee een druk jaar achter de rug, drukker zelfs nog dan in 2004 dat al een topjaar was. In het verslagjaar 2005 zijn door de commissie 467 adviezen uitgebracht; hierbij dient te worden bedacht dat veel adviezen op meerdere bezwaarschriften tegelijk betrekking hebben, zodat het aantal daarmee afgehandelde bezwaarschriften aanzienlijk groter is.

Het voorwoord is niet de plaats om inhoudelijk in te gaan op de vele kwesties die de afgelopen jaren aan de orde zijn geweest. Deze staan tenslotte in het verslag zelf. Over specifieke aangelegenheden kunnen de adviezen worden geraadpleegd. Hierover daarom slechts een paar korte opmerkingen.

- Zoals gezegd zijn de 'rekenschapzaken' niet eenvoudig. Er staan aan beide kanten grote belangen op het spel, maar ook liggen de zaken erg gevoelig. Het veelvuldig gebruik met name in de pers van de term 'fraude' heeft veel instellingen en daar werkzame personen die te goeder trouw de regels mogelijk niet juist hebben toegepast, diep gegriefd. De commissie heeft daarom ook steeds ter hoorzitting benadrukt dat in het kader van de onderhavige bezwaarschriftprocedures deze term niet aan de orde is en het om een uitsluitend zakelijke, bestuursrechtelijke benadering gaat van de vraag of de vermindering van de rijksbijdrage met daarmee gepaard gaande terugvordering door

de staatssecretaris op juiste gronden is geschied, waarbij uitgangspunt is dat partijen volstrekt te goeder trouw kunnen verschillen over de uitleg en toepassing van wettelijke voorschriften. Ook de commissie heeft in een aantal gevallen overigens van andere opvatting blijk gegeven dan de staatssecretaris, die de commissie daarin in sommige gevallen wel en in andere niet heeft gevolgd in de beslissing op bezwaar. Er liggen nog verschillende dossiers ter behandeling. Daarnaast is het wachten thans, gegeven verschillende aanhangige beroepen en na een uitspraak van de Rechtbank Leeuwarden waartegen beroep is ingesteld, op verdere jurisprudentie.

- In de cultuurnotazaken is van een duidelijke ontwikkeling sprake. De besluitvorming heeft zich in de loop der jaren duidelijk in positieve zin ontwikkeld; de commissie heeft de indruk dat de – ook door haar zeer gewaardeerde – uitgave “Bezwaar geen bezwaar” (R. Snel en S. Verhage; publicatie Ministerie OCW, 2004) daarbij een rol heeft gespeeld. De inhoudelijke advisering door de Raad voor Cultuur heeft zich zo geconsolideerd dat, waar de staatssecretaris het inhoudelijk-kwalitatief oordeel heeft overgenomen, elk besluit op dit punt steeds bezwaarbestendig is gebleken. Opmerkelijk is dat er, ondanks de soms heftige bezwaren, nimmer zodanige, aan de jurisprudentiële criteria beantwoordende contra-expertise in bezwaar naar voren is gebracht, dat nieuwe beoordeling nodig was. Slechts in een geval waarin als latere reactie nadere, voordien niet bekende kwantitatieve gegevens uit onderzoek zijn geleverd die twijfel deden rijzen omtrent een aantal gestelde feiten in verband met de plaats van bezwaarde in het bestel, is gelet op het karakter van de heroverwegingsprocedure opnieuw aan de Raad advies gevraagd, hetgeen overigens niet tot een ander eindoordeel heeft geleid. In de enkele gevallen waarin de commissie meende dat er op het bestreden besluit viel af te dingen, hield dat verband met beslissingen die de staatssecretaris meer in het “eigen (beleids)domein’ heeft genomen. Soms speelde hier juist de nadere besluitvorming na de beschikbaarstelling van extra middelen een rol, waardoor altijd het gevaar bestaat dat een eerder bereikt evenwichtig besluitvormingspatroon wordt doorkruist, zoals de commissie meende in het geval van het Brabants en het Gelders Orkest.
- Het aantal monumentenzaken blijft relatief nog de grootste sector bezwaarzaken. De eerder gesignaleerde tendens van het toenemend aantal bezwaren tegen niet-aanwijzing van een monument zet zich duidelijk voort. De gevolgen van het nieuwe stringente aanwijzings-beleid lijken nu duidelijk waarneembaar; het aantal adviezen over bezwaren tegen niet-aanwijzing is vrijwel even groot als dat over bezwaren tegen aanwijzing.
- Op het terrein van de monumentenzorg constateert de commissie overigens een spanning tussen beleid en (achterblijvende) regelgeving

die haar in een aantal gevallen tot gegrondverklaring van het bezwaar aanleiding heeft gegeven. Verschillende malen concludeerde de commissie dat in beleid en daarop geënte uitvoering reeds werd gehandeld alsof (beoogde) wettelijke voorschriften reeds tot stand waren gekomen, hetgeen (soms bij lange na) niet het geval was. Dat heeft voor een aantal provincies en gemeenten tot een aanzienlijke bijstelling van het monumentenbudget geleid.

- In de sectoren PO en VO hebben zich het afgelopen jaar niet veel opvallende zaken voorgedaan. De in eerdere verslagen gedane constatering dat juist uit betrekkelijk nieuwe regelingen een relatief niet onaanzienlijk deel bezwaarschriften voortvloeit, lijkt ook dit jaar wel op te gaan maar thans in mogelijk iets mindere mate. Het zijn juist niet de min of meer genormeerde reguliere bekostigingsbeschikkingen die tot bezwaarschriften leiden (wat wel het overgrote deel van de begroting is), maar veelal beschikkingen op grond van de (nieuwe) regelingen die betrekking hebben op specifieke uitkeringen, stimuleringsubsidies e.d. Relatief veel zaken gaan over onderwerpen als uitkeringen aan gemeenten voor onderwijs aan vreemdelingen, subsidies voor zaken als internetvoorzieningen, maatschappelijke stage e.d., maar ook problemen met overgangsrecht voor geïndiceerde leerlingen. De bekostiging van het aantal leerlingen onder de nieuwe regelgeving in het VO blijkt tot enige bezwaren te hebben geleid verband houdend met de onmogelijkheid om een duidelijke koppeling aan te brengen tussen de aantallen terecht ingeschreven leerlingen en die waar iets mis is met de inlevering van de onderwijskaart.
- Het aantal adviezen strekkend tot niet-ontvankelijkverklaring blijft relatief hoog, dit jaar 28%. Dit is vooral het gevolg van te late indiening en het niet herstellen van verzuimen. Het blijft verbazingwekkend dat ondanks alle voorlichting en gewenning dit op nog zo grote schaal voorkomt. Het percentage ongegrondverklaringen ligt ook dit jaar, net als vorige jaren, tussen de 50 en 60, nl. 55. Het percentage (gedeeltelijk) gegrond verklaringen blijft bescheiden; daarbij dient overigens wel te worden bedacht dat in het voortraject relatief nogal wat beschikkingen zodanig worden hersteld dat het bezwaar wordt ingetrokken, zodat deze bezwaren niet meer ter advisering komen. Ook komt het voor dat in de latere fase van de procedure bij wijzigingsbesluit gedeeltelijk aan het bezwaar wordt tegemoet gekomen, maar dat bij handhaving het bezwaar tegen het aldus gewijzigde besluit ongegrond wordt verklaard. Van het totaal aantal bezwaarschriften is dus wel een hoger percentage op goede grond gebaseerd.

De commissie wist zich ook dit jaar weer ondersteund door een goed functionerend secretariaat. Binnen het secretariaat hebben zich verschillende ingrijpende veranderingen voorgedaan, gepaard gaand met veel

instroom van nieuwe medewerkers. Dat alles is – althans voor zover voor ons waarneembaar – goed opgevangen. Erkend dient te worden dat de nieuwe werkwijze, gericht op en snel en kwalitatief goed werk, weliswaar succesvol is geweest, maar gevoegd bij de grote hoeveelheid werk die moest worden verricht, ook op vele medewerkers een grote druk heeft gelegd; zij hebben hun werk desondanks met inzet en enthousiasme verricht. De commissie is hen daarvoor zeer erkentelijk. In dit verband worden nog tenslotte in het bijzonder de samenstellers van dit jaarverslag bedankt, Christiaan de Kieffe en Benjamin van der Helm.

Namens de commissie wens ik u met de lezing van dit verslag veel genoegen toe.

mr. C.H. van Alderwegen,
voorzitter Commissie voor de bezwaarschriften

Basisschool De Wingerd, Tegelen

Net als in voorgaande jaren worden de bezwaarschriften van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) behandeld door een externe commissie ingevolge artikel 7:13 van de Algemene wet bestuursrecht, de Adviescommissie OCW bezwaarschriften Awb. Het onderhavige jaarverslag betreft het jaar 2005.

Het secretariaat van de Commissie voor de bezwaarschriften van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is ondergebracht bij het agentschap Centrale Financiën Instellingen (CFI), de uitvoeringsorganisatie van het ministerie van OCW.

De cijfers in de tekst en in de figuren zijn afkomstig van de voorzitter van de commissie en van het cluster ULO van de Unit BGS van CFI.

Segbroek College, Den Haag

In het verslagjaar 2005 zijn in totaal 744 bezwaarschriften bij het secretariaat van de commissie binnengekomen. Ten opzichte van 2004 is dit aantal met 30% gedaald. Hieronder worden de meest in het oog springende zaken genoemd.

Monumentenzorg

Dit jaar zijn opvallend veel bezwaarschriften tegen besluiten van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg (RdMz) ingediend. Dit aantal bedroeg 35% van alle nieuwe bezwaarschriften. De RdMz-zaken vormden daarmee de grootste categorie van ingekomen bezwaarschriften. Overigens zal in het volgende jaarverslag de RdMz, vanwege de fusie met de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) die in maart 2006 voorgenomen is, onder de nieuwe naam Rijksdienst voor archeologie, cultuurlandschap en monumenten (RACM) terug te vinden zijn. Afgezien van statistische wijzigingen, zijn van deze fusie (nog) geen effecten te voorzien die de instroom van bezwaarschriften betreffen.

In 2000 heeft de RdMz de inventarisatie en selectie van restanten van windmolens voltooid. Dit werk is neergelegd in de nota "Molens, incomplete molens, molenrompen en molenrestanten; inventarisatie en selectie voor bescherming" (Molennota). De eindselectie omvatte 89 objecten. De Molennota beoogt een volledige en definitieve inventarisatie en selectie voor bescherming van de betrokken objecten. Bedoeld is om een consistent beleid te kunnen voeren ten aanzien van bescherming van (resten van) windmolens. Voor de objecten van de eindselectie van de Molennota is medio 2003 de wettelijke procedure tot aanwijzing als beschermd monument gestart. In het kader van de Molennota zijn in 2005 twaalf bezwaarschriften ingediend tegen de aanwijzing van molens/molenresten.

Hoewel in 2005 nog niet in werking getreden, leek het Besluit rijkssubsidiëring instandhouding monumenten (Brim) in het verslagjaar soms al zijn spreekwoordelijke schaduw vooruit te werpen bij de inhoudelijke behandeling van de huidige regelingen die de restauratie en onderhoud van monumenten betreffen. Het Brim zal in januari 2006 gepubliceerd worden in het Staatsblad. De met de Brim verband houdende ministeriële regelingen worden tegelijkertijd in de Staatscourant bekendgemaakt,

waarmee het nieuwe subsidiestelsel in werking treedt. Het Brim vervangt dan de twee huidige regelingen voor onderhoud (Brom) en restauratie (Brrm 1997). Op 19 december 2005 heeft de Eerste Kamer der Staten-Generaal de wijziging van artikel 34 van de Monumentenwet 1988 aangenomen. Deze wijziging was nodig om het Brim in te kunnen voeren. Door de aanpassing van artikel 34 wijzigt de rol van de gemeenten en provincies in de verdeling van de subsidiegelden. De nieuwe regeling Brim gaat namelijk uit van een verdeling van deze gelden door de rijksoverheid zonder tussenkomst van gemeenten en provincies. Wat de effecten van de inwerkingtreding van het Brim zullen zijn voor de instroom van bezwaarschriften op grond van deze regeling is nu nog moeilijk te zeggen.

Cultuurnota 2005-2008 en ondersteunende instellingen

In de beleidsbrief 'Meer dan de som' van 1 november 2003 heeft de staatssecretaris aan de Tweede Kamer, de culturele instellingen en de Raad voor Cultuur concreet aangegeven dat bij het verlenen van cultuurnota-subsidies voorrang zal worden gegeven aan het maken en laten zien van kunst en cultuur. Op die manier zouden uitingen die uiteindelijk voor het publiek zijn bestemd, bij de invulling van de bezuinigingen relatief kunnen worden ontzien. Teneinde aan deze doelstelling invulling te geven, was het wenselijk de ondersteuningsstructuur kritisch tegen het licht te houden.

In september 2004 is de Cultuurnota 2005-2008 verschenen met de bijbehorende beschikkingen. Door de staatssecretaris werden voor het jaar 2005 geen nieuwe ondersteunende instellingen tot de cultuurnota toegelaten en aan reeds gesubsidieerde ondersteunende instellingen werd, als zij op grond van een positief kwaliteitsoordeel voor subsidie in aanmerking kwamen, maar voor één jaar subsidie verleend. Vooral de culturele instellingen die als ondersteunende instelling zijn aangemerkt hebben bezwaar aangetekend.

In totaal zijn in 2004 121, en in 2005 twaalf bezwaarschriften binnengekomen tegen beschikkingen die in het kader van de Cultuurnota 2005-2008 zijn genomen. Het merendeel van de binnengekomen bezwaarschriften is in 2005 behandeld.

In 2005 heeft de staatssecretaris nieuw beleid gevormd ten aanzien van de ondersteunende instellingen. In 2005 heeft een nieuwe beoordeling plaatsgevonden voor de periode vanaf 2006 tot en met 2008, waarbij een nieuwe verdeling is ontstaan tussen producerende en ondersteunende taken. Ondersteunende instellingen met een positief kwaliteitsoordeel van de Raad voor Cultuur konden in dit kader ingevolge de Tijdelijke

subsidieregeling ondersteunende instellingen vóór 16 april 2005 een aanvraag indienen voor een meerjarige instellingssubsidie voor de periode 2006-2008. Veel bezwaarden hebben hiervan gebruik gemaakt. In totaal hebben twaalf als ondersteunend aangemerkte instellingen een bezwaarschrift ingediend. In november 2005 hebben de eerste twee hoorzittingen plaatsgevonden in het kader van de cultuurnotaperiode 2006-2008.

ESF

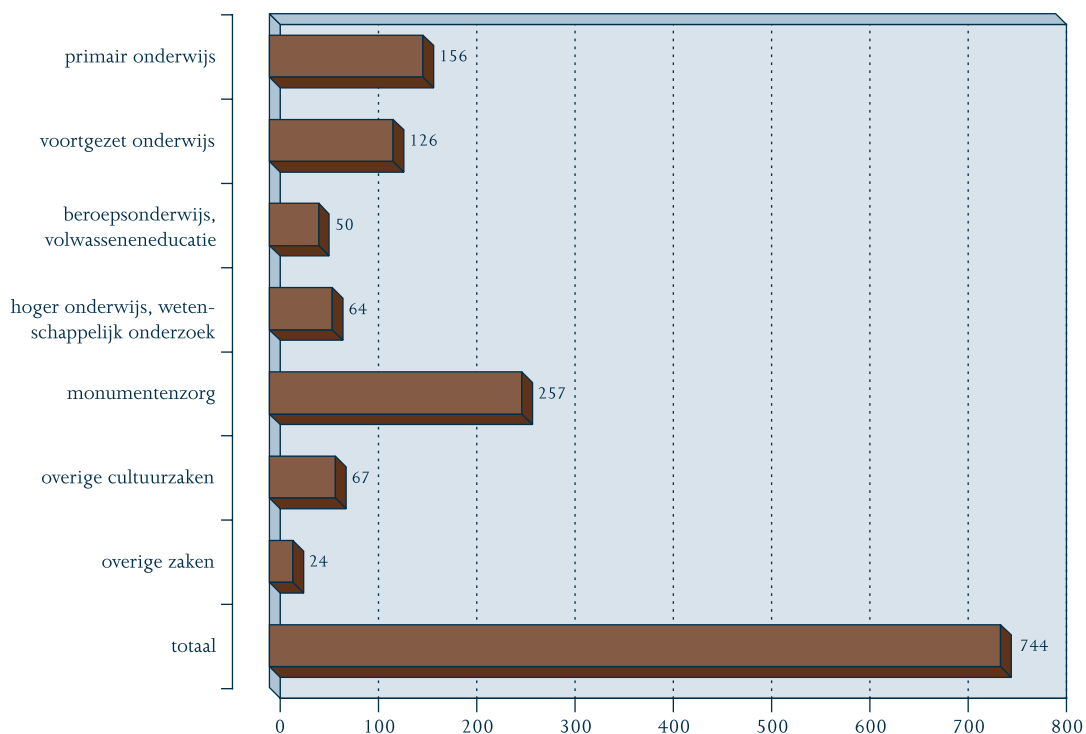
Bij beschikking van 8 augustus 2000 heeft de Europese Commissie gelden toegewezen aan EU-lidstaat Nederland uit het Europees Sociaal Fonds (ESF), een structuurfonds van de Europese Unie als bedoeld in artikel 146 EG-verdrag. Met de beschikbaarstelling van deze gelden is beoogd maatregelen op het gebied van arbeidsmarktbeleid en beroepsonderwijs te verwezenlijken. Hoewel de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid ten aanzien van de door de Europese Commissie toegewezen gelden als betalings- en beheersautoriteit fungeert is de minister van OCW aangewezen als enige begunstigde van het budget dat beschikbaar is voor de bestrijding van voortijdig schoolverlaten en de versterking van het beroepsonderwijs. In het verslagjaar 2005 zijn 27 bezwaarschriften inzake ESF-besluiten ingediend.

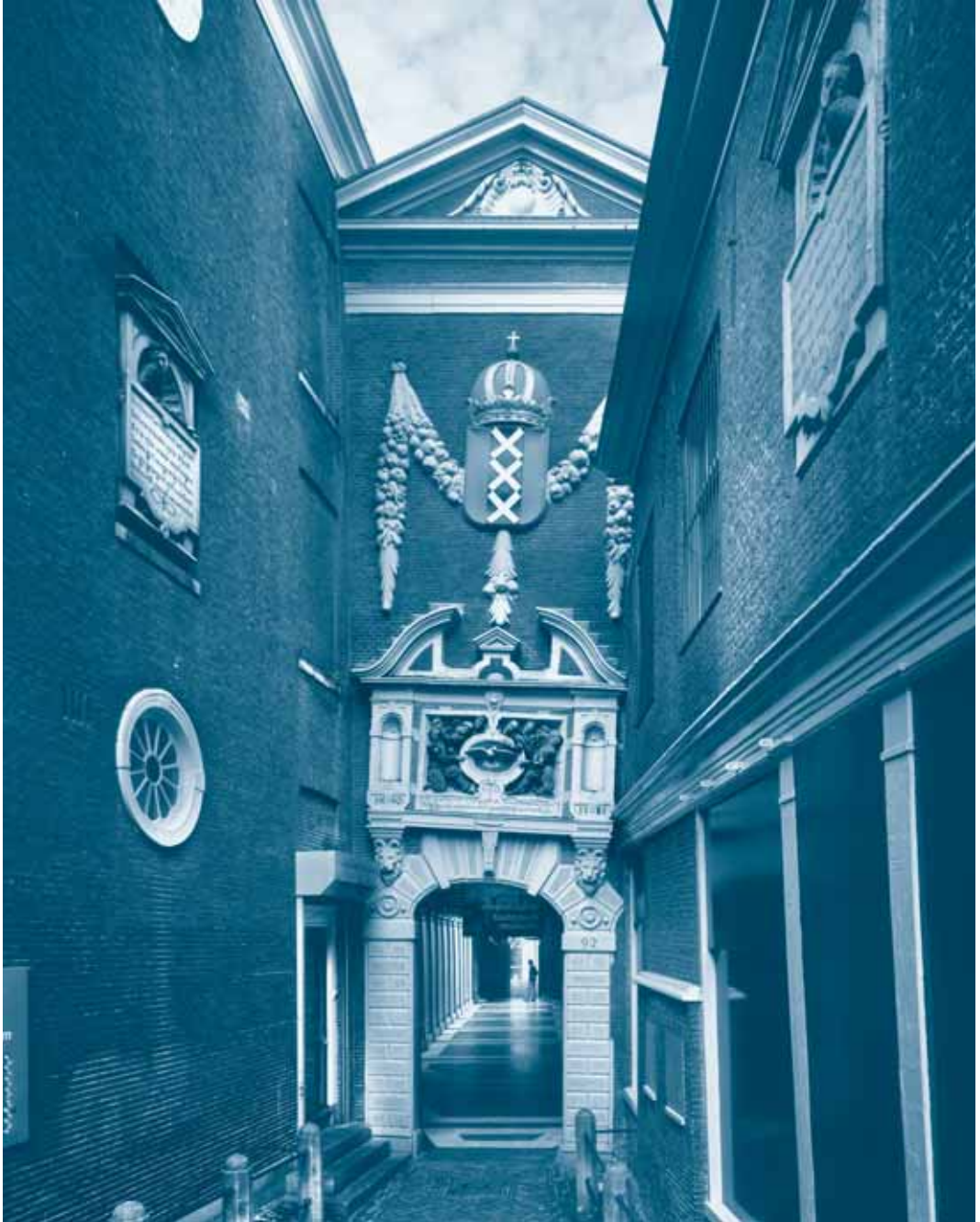
Dossier Rekenschap

Naar aanleiding van signalen over onregelmatigheden in de bekostiging bij instellingen in het hoger onderwijs heeft de toenmalige minister van OCW in november 2001 de accountantsdienst van OCW de opdracht gegeven een onderzoek uit te voeren bij zeven HBO-instellingen als bedoeld in hoofdstuk 10, titel 1 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). De uitkomsten van dit onderzoek waren aanleiding voor de minister om in de periode vanaf maart 2002 tot en met september 2002, mede namens zijn ambtsgenoot van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (LNV) het zogenaamde “Zelfreinigende Onderzoek” (ook wel aangeduid als “Dossier Rekenschap”) uit te voeren bij alle instellingen in het hoger onderwijs (HBO), het wetenschappelijk onderwijs (WO) en het beroepsonderwijs en de volwasseneneducatie (BVE), inclusief de instellingen voor landbouwonderwijs. Het onderzoek had als doel om alle instellingen in het WO, HBO en BVE uit te nodigen hun wijze van omgang met de bekostigingsregels uiteen te zetten. Daartoe hebben de betreffende onderwijsinstellingen een vragenlijst ingevuld waardoor inzicht is verkregen in de wijze waarop instellingen handelden ten aanzien van de bekostigingsregelgeving.

Op basis van het advies van de Commissie Schutte en de reacties van de instellingen op de voorgenomen besluiten zijn aan het einde van 2004 en in de loop van 2005 terugvorderingsbeschikkingen genomen. Tegen deze beschikkingen zijn eind 2004 tien bezwaarschriften en gedurende het verslagjaar 2005 27 bezwaarschriften ingediend. Van het totaal aantal bezwaarschriften, dat tegen de terugvorderingsbeschikkingen inzake het Dossier Rekenschap is ingediend, zijn in het verslagjaar 29 door de commissie afgehandeld. Ondanks de complexiteit en omvang van deze zaken, is de commissie erin geslaagd in het merendeel van de gevallen binnen vier weken na hoorzitting een advies uit te brengen.

Figuur 1: Aantallen binnengekomen bezwaarschriften per sector

Amsterdams Historisch Museum

College voor eerstejaars studenten farmacie, Universiteit Utrecht

Zoals in voorgaande jaren reeds het geval was, is het secretariaat van de bezwaarschriftencommissie ondergebracht bij het agentschap CFI. Het secretariaat is gevestigd aan de Europaweg 4 te Zoetermeer, in het gebouw waar tot oktober 2003 ook het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap gevestigd was alvorens het ministerie naar de Hofstoren in Den Haag verhuisde. De hoorzittingen naar aanleiding van de ingediende bezwaarschriften hebben dit jaar eveneens aan de Europaweg plaatsgevonden.

Het secretariaat bestond ook dit jaar uit een clustermanager en diverse secretaris-juristen en logistieke medewerkers. De werkdruk bij het secretariaat van de commissie is in het jaar 2005 net als in 2004, mede door hierna te noemen ontwikkelingen, zeker niet verminderd.

Sinds het kritische rapport van de Nationale Ombudsman van 30 september 2003, het zogeheten “Burgerbrievenonderzoek”, heeft binnen het ministerie van OCW een aantal verbeteracties plaatsgevonden om het proces bezwaarschriften en de behandeling van burgerbrieven op orde te brengen. Zo is in 2004 door de Auditdienst van het departement een onderzoek gedaan naar de tijdige afdoening van bezwaarschriften. Op basis hiervan heeft de secretaris-generaal als hard uitgangspunt is gesteld dat alle bezwaarschriften binnen de wettelijke termijn moeten zijn afgedaan.

Naar aanleiding van dit uitgangspunt van de secretaris-generaal is de werkwijze van de commissie en het secretariaat onderwerp van studie geweest. Met name de vraag hoe zaken (nog) efficiënter kunnen worden georganiseerd is daarbij aan de orde geweest. Eén en ander heeft geresulteerd in ideeën en concrete voorstellen, die door de voorzitter in de “Notitie tijdige afdoening bezwaarschriften door de Commissie voor de bezwaarschriften” zijn neergelegd. De notitie is in december 2004 aan CFI aangeboden. De voorstellen voor een versnelde afdoening van bezwaarschriften zijn inmiddels geïmplementeerd in de bestaande werkwijze.

Per 1 januari 2005 is het secretariaat begonnen met het strikter hanteren van de norm dat alle bezwaren binnen de termijn worden afgedaan. Daarbij is nagedacht hoe de afdoeningsprocedure kan worden versneld. Voorts

is op enkele tijdstippen in 2005 de capaciteit van het secretariaat van de commissie zowel tijdelijk als structureel uitgebreid, deels ter vervanging van vertrokken secretaris-juristen. Bij het secretariaat zijn zes juristen in dienst getreden met uitzicht een vaste aanstelling. Naast de vaste secretaris-juristen zijn er vier juristen aangenomen op basis van een tijdelijke aanstelling ter ondersteuning van de tijdelijke commissie (zie hieronder). Tevens hebben externe juristen op basis van een detachingscontract bij het secretariaat gewerkt. Overigens heeft in voornoemd kader ook (tijdelijk) uitbreiding plaatsgevonden van de zgn. “baliejuristen”, d.w.z. de procesvertegenwoordigers van de bewindslieden van OCW in bezwaar.

Op 3 januari 2005 heeft de Nationale Ombudsman een brief aan de secretaris-generaal gestuurd in het kader van een evaluatie-onderzoek dat moest bepalen in hoeverre verbeteringen zijn opgetreden en om vast te stellen of inmiddels aan het normenkader van de Nationale Ombudsman wordt voldaan. Naar aanleiding van deze brief van de Nationale Ombudsman heeft de secretaris-generaal bij alle directies sterk ingezet op de aanscherping van de reeds in gang gezette verbeteringen in het afdoeningsproces.

Begin april 2005 is door de secretaris-generaal bepaald dat de bezwaarschriften vanaf 1 mei 2005 binnen de wettelijke termijn van tien weken (dat is 50 werkdagen) afgehandeld dienen te worden. Om het proces beter te bewaken is dit volgens de methode “procesmanagement” geanalyseerd. Het proces “afhandelen bezwaarschriften” bestaat uit zeven werkprocessen die door verschillende partijen worden uitgevoerd en uit verschillende op elkaar af te stemmen processtappen bestaan. Van het eerste werkproces, het versturen van ontvangstbevestigingen van binnengekomen bezwaarschriften, (de zgn. berichten van ontvangst of bvo’s), is sinds juni 2005 de gemiddelde afhandelingstermijn teruggebracht naar zes werkdagen.

Als uitvloeisel van het rapport van de Nationale Ombudsman uit 2003 is besloten een monitor aan te stellen. Door één persoon aan te stellen, de “monitor”, die de voortgang van de behandeling van alle bezwaarschriften in elke fase van de bezwaarprocedure bewaakt is beoogd de tijdige afhandeling van bezwaarschriften te bevorderen. Per 1 juli 2005 is mr. A. P. Vonk aangesteld als monitor bij CFI. Op dezelfde datum is in het kader van de tijdige afhandeling van bezwaarschriften een splitsing aangebracht in de werkvoorraad. Hierbij is afgesproken dat nieuwe bezwaarschriften, binnenkomen vanaf 1 juli 2005, binnen de wettelijke termijn van tien weken dienen te zijn afgedaan. Afgesproken is dat oude bezwaarschriften, daterend van vóór 1 juli 2005, uiterlijk 1 juni 2006 moeten zijn afgedaan. Voorts is per medio augustus 2005 een tijdelijke Commissie voor de bezwaarschriften in het leven geroepen, bestaande uit één voorzitter, twee

plaatsvervangend voorzitters, tien externe leden en vijf ambtelijke leden (zie verder hoofdstuk 5). De voornaamste taak van de tijdelijke commissie is om achterstanden in de behandeling van bezwaarschriften weg te werken.

Op 7 september 2005 heeft de Nationale Ombudsman een rapport aan de minister voor Bestuurlijke Vernieuwing overhandigd, waarin hij beschrijft hoe de ministeries met zijn aanbevelingen uit 2003 zijn omgegaan. Bij de overhandiging van het rapport, dat een tussenbalans is, noemen zowel de Nationale Ombudsman als de minister voor Bestuurlijke Vernieuwing de voortvarende aanpak van het ministerie van OCW bij de verbetering van de afhandeling van bezwaarschriften.

Sinds oktober 2005 zijn diverse processen gaande waarin mogelijkheden worden verkend om de instroom van nieuwe bezwaarschriften te beperken. Deze processen bevinden zich nog in een stadium van onderzoek.

Centraal Station, Amsterdam

De vaste en de tijdelijke Commissie voor de bezwaarschriften OCW hebben tezamen 508 adviezen uitgebracht in het jaar 2005, die betrekking hadden op 744 bezwaarschriften. Ten opzichte van het jaar 2004 is dat een stijging van 11%. Net als in voorgaande jaren, is deze stijging ook dit jaar onder meer te verklaren als gevolg van het – bij de RdMz – lopende project ‘wegwerken achterstanden’, waarover reeds in de jaarverslagen van 2003 en 2004 is bericht. De forse stijging in het aantal adviezen wordt echter ook, en in belangrijkere mate veroorzaakt door de in hoofdstuk 3 beschreven maatregelen, die genomen zijn om de bezwaarschriften binnen de wettelijke termijn af te doen. Eén en ander heeft tot gevolg gehad dat met name de vaste commissie, en in de tweede helft van het verslagjaar ook de tijdelijke commissie, binnen een relatief korte termijn veel zaken te verwerken kregen.

Hierbij wordt wel opgemerkt dat in sommige gevallen meerdere bezwaarschriften in één advies zijn afgehandeld. In het verslagjaar 2005 hebben de commissies in 55% van de adviezen geconcludeerd tot ongegrondverklaring van het bezwaar en in 26% tot niet-ontvankelijkverklaring. In 18% van de gevallen hebben de commissies geadviseerd het bezwaar (gedeeltelijk) gegrond te verklaren.

Waar de commissies hebben geadviseerd bezwaarschriften niet-ontvankelijk te verklaren blijkt dat dit ook dit jaar veelal is geschied omdat de bezwaarschriften niet tijdig, dat wil zeggen niet binnen zes weken na dagtekening van het primaire besluit, zijn ingediend. In andere gevallen ging het om het ontbreken van bezwaargronden, het niet insturen van een machtiging, het niet zijn van belanghebbende in de zin van de Algemene wet bestuursrecht of het indienen van een bezwaarschrift tegen een brief niet zijnde een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht.

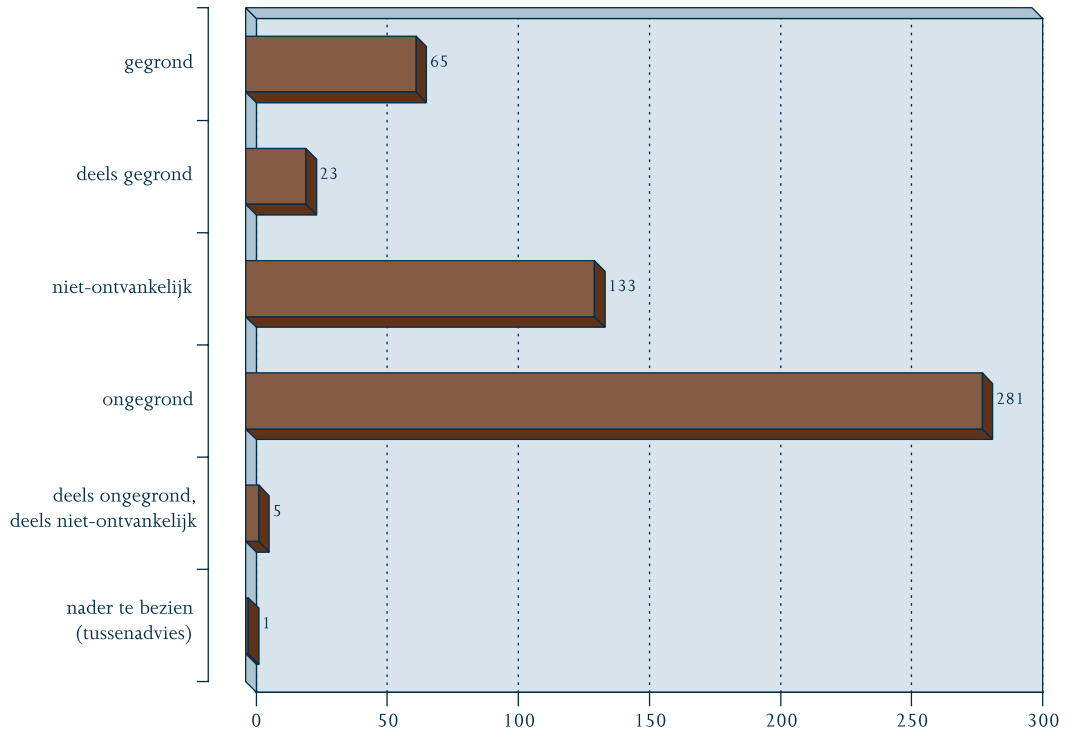
Verder kan als opmerkelijke gebeurtenis dit verslagjaar worden genoemd dat de commissie bij de advisering inzake het bezwaarschrift tegen het niet-aanwijzen van de St. Antoniusmolen te Eerde als (oorlogs-)monument is gestuit op een brief van de ambassadeur van de Verenigde Staten aan de staatssecretaris (in dit geval: de RdMz). In deze brief verzocht de ambassadeur de staatssecretaris mee te werken aan de pogingen van de lokale bewoners om de molen te herstellen in de originele staat, dit van-

wege het vitale strategische en symbolische belang dat de molen tijdens de Tweede Wereldoorlog speelde bij de operatie “Market Garden”.

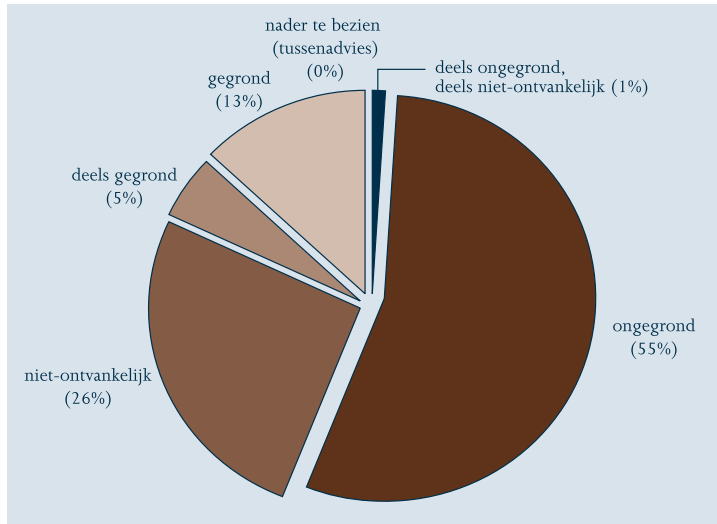
Net als in voorgaande jaren valt ook dit jaar op dat veel bezwaarschriften, naar aanleiding van de aan bezwaarden toegezonden ambtsberichten, kort voor de hoorzitting worden ingetrokken. Een gedeelte van deze intrekkingen is te verklaren doordat in het ambtsbericht aan de bezwaren is tegemoetgekomen, dan wel doordat afdoende is toegelicht waarom het bestreden besluit is genomen. Hoe dit ook zij, men kan in het algemeen stellen dat intrekkingen kort voor de hoorzitting de efficiency van een bezwaarschriftencommissie niet ten goede komen. Zij veroorzaken hiaten in de planning van zittingsdagen; ruimte die ook aan andere zaken had kunnen worden besteed. In totaal zijn in het jaar 2005 523 bezwaarschriften ingetrokken, waarvan 243 in 2005 zijn ingediend. De resterende 280 intrekkingen hebben betrekking op bezwaarschriften ingediend in de periode 1997 t/m 2004.

De adviezen van de commissies zijn niet bindend. Toch hebben de bewindslieden ook dit verslagjaar in vrijwel alle gevallen de adviezen van de commissies overgenomen. In het jaar 2005 is in elf zaken door de betreffende bewindspersoon afgeweken van het advies.

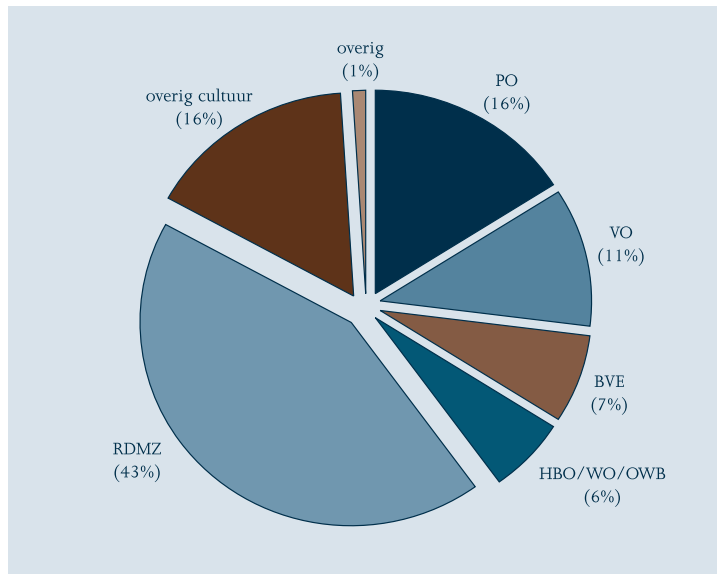
Figuur 2: Aantallen en conclusies van de uitgebrachte adviezen (betrekking hebbend op 744 bezwaarschriften)

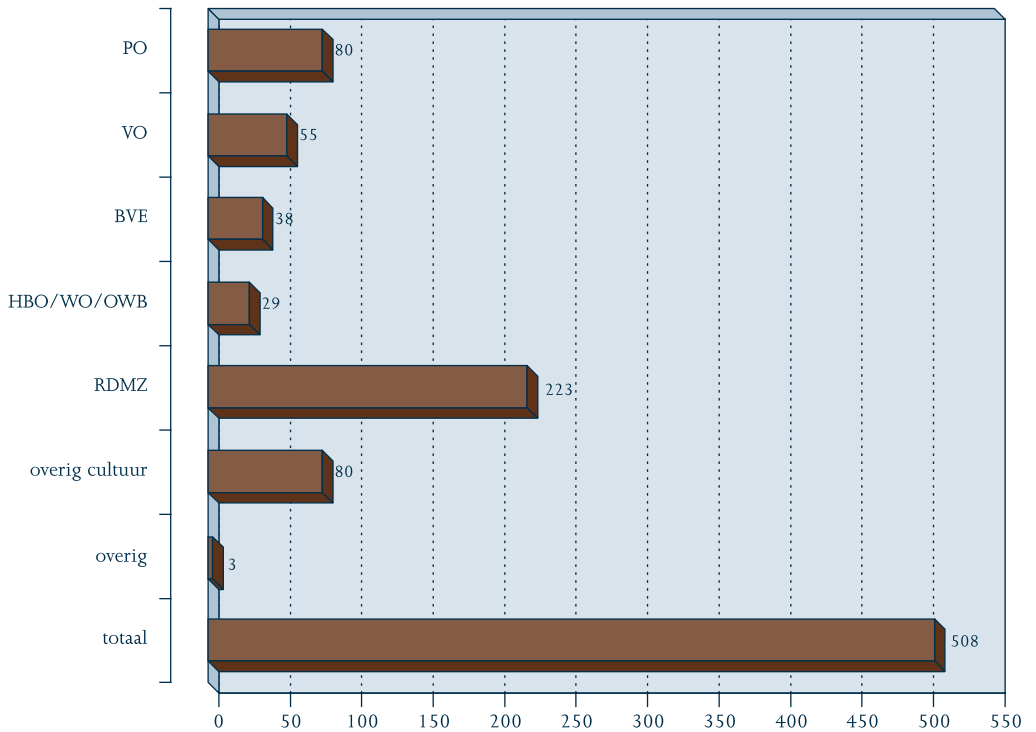
Figuur 3: Resultaten van de bezwaarschriftprocedure in percentages (betrekking hebbend op 508 adviezen)

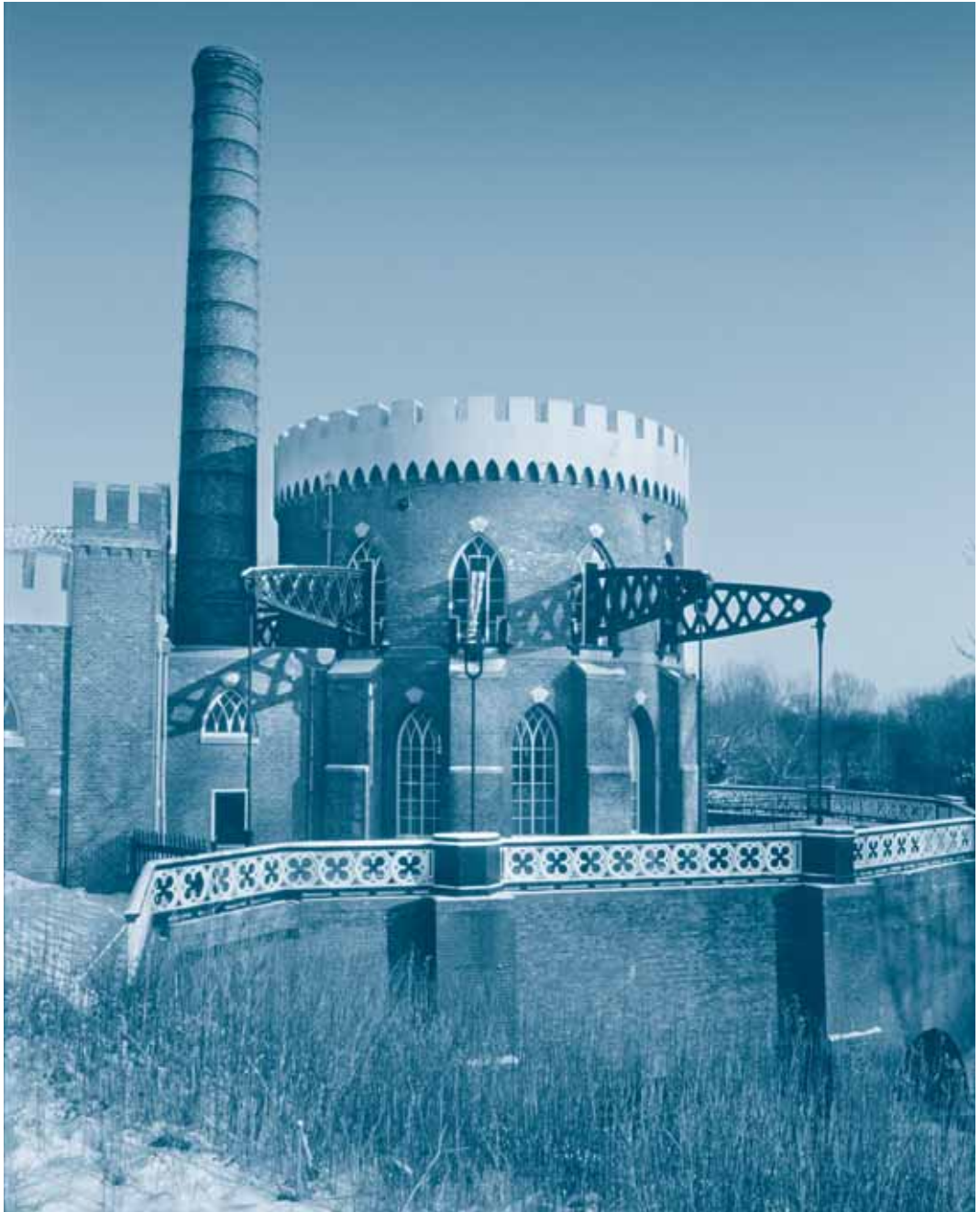

Figuur 4: Adviezen naar sectoren in percentages

Figuur 5: Adviezen naar sectoren
(betrekking hebbend op 744 bezwaarschriften)

Voormalig stoomgemaal De Cruquius, gemeente Haarlemmermeer

De Commissie voor de bezwaarschriften OCW is een commissie als bedoeld in artikel 7:13 van de Awb. Een dergelijke commissie dient uit minimaal een voorzitter en twee leden te bestaan. De voorzitter, de plaatsvervangend voorzitter en de externe leden van de commissie zijn onafhankelijk, dat wil zeggen dat zij geen deel uitmaken van en niet werkzaam zijn onder verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan. De vaste Commissie voor de bezwaarschriften OCW bestond dit verslagjaar uit een voorzitter en uit een plaatsvervangend voorzitter en tevens uit ambtelijke en niet-ambtelijke leden. De tijdelijke Commissie voor de bezwaarschriften bestond dit verslagjaar uit een voorzitter en uit twee plaatsvervangende voorzitters en tevens uit ambtelijke en niet-ambtelijke leden. Voor de samenstelling van de vaste commissie wordt verwezen naar bijlage 1. Voor de samenstelling van de tijdelijke commissie wordt verwezen naar bijlage 2.

De vaste commissie heeft dit verslagjaar 64 dagen zitting gehouden. De tijdelijke commissie heeft dit verslagjaar zeventien dagen zitting gehouden.

Balletgezelschap Introdans

Samenstelling van de vaste Commissie voor de bezwaarschriften OCW in het jaar 2005

mr. C.H. van Alderwegen, voorzitter
mr. C.J.D. Waal, plaatsvervangend voorzitter

externe leden:

mr. W.J. Blackstone
mr. C.J. Kleijs-Wijn Nobel
mr. A.P. van Putten
mr. drs. A.J.G. Reinders
drs. M.M.C.A. de Roo
mr. R.T. Steenvoort-de Groot
H. van der Walle
prof. mr. P.J.J. Zoontjens
A.J. Zuidema-de Jonge

ambtelijke leden:

mr. S.H.K. Blok
mr. H. Hofenk
mr. M.J. Keehnen
mr. J.G. de Kok
C.M. Laffrée
mr. A.Th.G.M. de Lange
mr. J.G. van Niftrik
mr. G.B.K. Roos-Schalij
drs. M.A. Rutters
drs. H.E.M. Seerden
mr. M.A. Theuerzeit
mr. J.F. van der Vlugt

Groninger Museum, Groningen

Samenstelling van de tijdelijke Commissie voor de bezwaarschriften OCW in het jaar 2005

mr. J.A.M. Kroese-Duijsters, voorzitter
prof. mr. C.R. Niessen, plaatsvervangend voorzitter
mr. J.A.A.A. Samson, plaatsvervangend voorzitter

externe leden:

mr. R.D. Bekker
mr. F.G.R. Hoefer
mr. R.G. Mazel
mr. A. Mikkelsen
drs. M. Molenaar
mr. I.M. Pieters
mr. M.G.W. Robbers-van der Borg
dr. G.A.C. Veeneman
mr. P.W. de Vries
mr. P.G.H. Westerhof

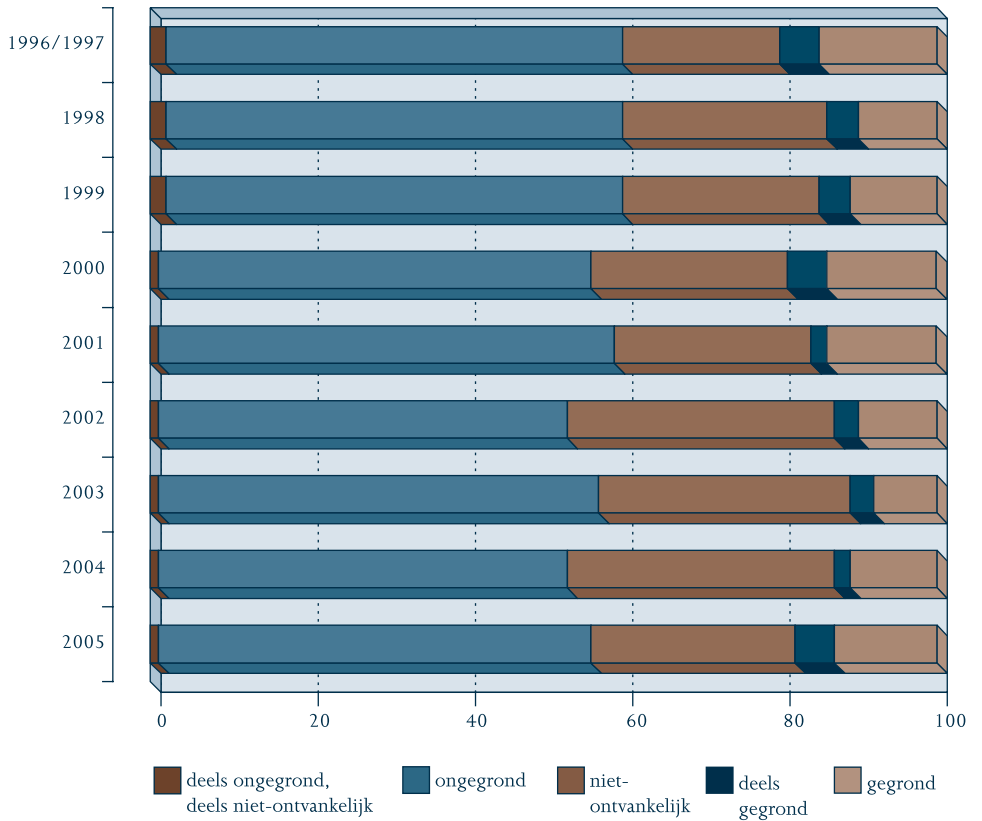
ambtelijke leden:

drs. G.H. Barink
dr. ir. A.W.C. Hoenderdos-Metselaar MBA
mr. W.G.G.M. van Holsteijn
mr. A.M.B. Holtgreffe
drs. J. Zuurmond

Koninklijke Schouwburg, Den Haag

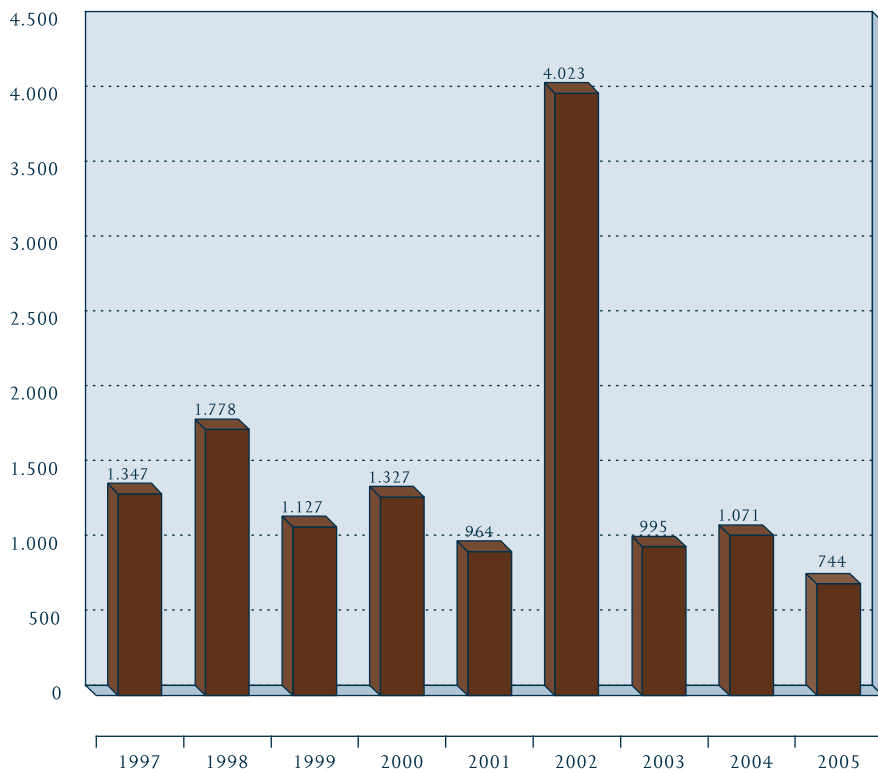
Figuur 6: Adviezen naar conclusies in percentages over de jaren 1996-2005

Rijksmuseum van Oudheden, Leiden

Figuur 7: Aantallen binnengekomen bezwaarschriften over de jaren 1997 – 2005

Publicatie van de Bezwaarschriftencommissie
Ministerie van OCW

productie
CFI, Centrale Financiën Instellingen, Zoetermeer

vormgeving
Wim Zaat, Moerkapelle

fotografie
Bart Versteeg, Den Haag

zetwerk, opmaak en druk
Van Marle drukkerij, Moerkapelle

uitgave
februari 2006

Deze publicatie staat ook op internet onder: www.cfi.nl

CFI-nummer 65027/500